

Καζαχστάν: η υπόθεση Yevgeny Zhovtis

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με την περίπτωση του Yevgeny Zhovtis στο Καζαχστάν

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα παλαιότερα ψηφίσματά του για το Καζαχστάν και τις Δημοκρατίες της Κεντρικής Ασίας,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ής Φεβρουαρίου 2008 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την Κεντρική Ασία¹,
 - έχοντας υπόψη τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με νέα εταιρική σχέση με την Κεντρική Ασία, την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 23 Ιουνίου 2007,
 - έχοντας υπόψη το στρατηγικό έγγραφο της Επιτροπής σχετικά με την περιφερειακή πολιτική για την Κεντρική Ασία κατά την περίοδο 2007-2013,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της 10ης συνεδρίασης του συμβουλίου συνεργασίας ΕΕ-Καζαχστάν,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της 8ης συνεδρίασης της επιτροπής κοινοβουλευτικής συνεργασίας Καζαχστάν-ΕΕ που διεξήχθη στις Βρυξέλλες στις 31 Μαρτίου 2008,
 - έχοντας υπόψη τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-Καζαχστάν², που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1999,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 122, παράγραφος 5, του Κανονισμού,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σχέσεις και η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν διευρύνονται σταθερά σε όλα τα επίπεδα· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Καζαχστάν έχει κρίσιμο ρόλο ως προς τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Κεντρική Ασία και ως προς την οικονομική ανάπτυξη ολόκληρης της περιοχής,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Καζαχστάν θα αναλάβει το 2010 την προεδρία του Οργανισμού Ασφαλείας και Συνεργασίας στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)· λαμβάνοντας υπόψη ότι η θέση αυτή θα προσφέρει στη χώρα μεγαλύτερη προβολή και περισσότερες ευθύνες στους τομείς της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ΟΑΣΕ έχει ζητήσει από το Καζαχστάν να έχει επεκτείνει τις δημοκρατικές του μεταρρυθμίσεις προτού αναλάβει την προεδρία,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρά το σημαντικό αυτό διεθνές καθήκον, η εσωτερική κατάσταση στο Καζαχστάν τους τελευταίους λίγους μήνες σηματοδεύτηκε από την πρόσφατη σκλήρυνση των περιορισμών στα μέσα ενημέρωσης και από σειρά

¹ ΕΕ C 184 Ε, 6.8.2009, σ. 49.

² ΕΕ L 196, 28.7.1999, σ. 3.

αμφιλεγόμενων δικών,

- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 3 Σεπτεμβρίου 2009 ο Yevgeny Zhovtis, διευθυντής του διεθνούς γραφείου του Καζαχστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου και εξέχων υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατηγορήθηκε για ανθρωποκτονία, επειδή παρέσυρε και σκότωσε με το αυτοκίνητό του έναν πεζό στις 26 Ιουλίου 2009 και καταδικάστηκε σε τετραετή στερητική της ελευθερίας ποινή εκτιώμενη σε ειδικό κατάστημα κράτησης - παροχής εργασίας,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 27 Ιουλίου 2009 ξεκίνησε η αστυνομική έρευνα και ο Yevgeny Zhovtis κατονομάστηκε ως μάρτυρας· λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 28 Ιουλίου 2009 η θέση του στην ανακριτική διαδικασία άλλαξε και θεωρήθηκε ύποπτος, αλλά, κατά παράβαση της νομοθεσίας του Καζαχστάν, η ομάδα συνηγόρων του δεν είχε ενημερωθεί μέχρι τις 14 Αυγούστου 2009 για την εξέλιξη αυτή,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ, δήλωσε ότι οι ανακριτικές διαδικασίες πιθανόν να παραβίασαν τα δικαιώματα του Zhovtis ως προς δίκαιη δίκη, βάσει των εγγυήσεων που προσφέρουν το Σύνταγμα του Καζαχστάν, οι δεσμεύσεις της χώρας απέναντι στον ΟΑΣΕ και οι θεμελιώδεις διεθνείς κανόνες,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε παλαιότερες συνεδριάσεις του ΟΑΣΕ, ο Yevgeny Zhovtis είχε καταθέσει λεπτομερώς για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα του οι οποίες θέτουν ερωτηματικά ως προς την ικανότητα της χώρας να αναλάβει την προεδρία οργανισμού που έχει ως στόχο την προάσπιση των δημοκρατικών αρχών,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά το παρελθόν είχαν διατυπωθεί σοβαρές ανησυχίες ως προς τις δίκες και τις επακόλουθες φυλακίσεις άλλων ακτιβιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Καζαχστάν, συμπεριλαμβανομένων των Ramazan Yesergepov και Sergei Duvanov,
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τον Ιούνιο του 2008 και ξανά τον Μάιο του 2009, σε σχέση με την επικείμενη ανάληψη της προεδρίας του ΟΑΣΕ από τη χώρα του, ο Υπουργός Εξωτερικών του Καζαχστάν κ. Marat Tazhin παρουσίασε βελτιώσεις ως προς την ενίσχυση και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Καζαχστάν,
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 2 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-Καζαχστάν απαιτεί σεβασμό της δημοκρατίας, του διεθνούς δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
 - 1. χωρίς να αμφισβητεί την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος, που αποτελεί κεντρικό στοιχείο κάθε δημοκρατικού συστήματος, εκφράζει τις σοβαρές του ανησυχίες ως προς τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκαν οι έρευνες για το τραγικό ατύχημα και ακολούθως η δίκη του Yevgeny Zhovtis και επισημαίνει ότι προεβλήθησαν ισχυρισμοί ότι κατά τη δίκη δεν επετράπη η χρήση ευνοϊκών γι' αυτόν αποδεικτικών στοιχείων·
 - 2. καλεί τις αρχές του Καζαχστάν να διενεργήσουν αμέσως και με πλήρη σεβασμό της διαφάνειας και του κράτους δικαίου, δεύτερη πλήρη και αμερόληπτη έρευνα ως προς τις περιστάσεις του ατυχήματος και να επανεξετάσουν αναλόγως την ενοχή και καταδίκη του Yevgeny Zhovtis·

3. καλεί τις αρχές του Καζαχστάν να παράσχουν λεπτομερή επίσημη ενημέρωση για την υπόθεση του Yevgeny Zhontis και να τηρήσουν δεόντως τη δικονομία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος έφεσης βάσει της νομοθεσίας του Καζαχστάν·
4. υπενθυμίζει τις έντονες επιφυλάξεις των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που είχαν διατυπώσει αμφιβολίες ως προς την πραγματική δέσμευση της Κυβέρνησης του Καζαχστάν υπέρ των αλλαγών, όταν ανακοινώθηκε το 2007 η απόφαση να της ανατεθεί η προεδρία του ΟΑΣΕ, και αναμένει από τις αρχές του Καζαχστάν να κάνουν κάθε προσπάθεια για να επιτύχουν βελτίωση και να πραγματοποιήσουν απτά βήματα προόδου στους τομείς του εκδημοκρατισμού της χώρας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προτού αναλάβουν την προεδρία του ΟΑΣΕ·
5. καλεί συναφώς την Επιτροπή να αυξήσει τη βοήθεια και συνεργασία που παρέχει η ΕΕ στους εν λόγω τομείς με το Καζαχστάν, ώστε να προετοιμασθεί καλύτερα η Κυβέρνηση του Καζαχστάν για να αναλάβει το σημαντικό αυτό διεθνές καθήκον·
6. καλεί το Συμβούλιο να λάβει σαφή θέση εγείροντας το θέμα στις αρχές του Καζαχστάν και ειδικότερα να θίξει το θέμα του Yevgeny Zhontis στο πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ-Καζαχστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα, του οποίου ο δεύτερος γύρος έχει προγραμματισθεί για τις 21 Οκτωβρίου 2009, καθώς και στο πλαίσιο του Συμβουλίου Συνεργασίας ΕΕ-Καζαχστάν στα μέσα Νοεμβρίου·
7. καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει τα σχέδια και προγράμματά της στο Καζαχστάν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού μηχανισμού για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα·
8. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, στον Ειδικό Απεσταλμένο της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, στον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, στο Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και στο κοινοβούλιο, στην κυβέρνηση και στον Πρόεδρο του Καζαχστάν.